

Makale Geliş | Received: 09.09.2017
Makale Kabul | Accepted: 27.10.2017
DOI: 10.18795/gumusmaviatlas.352437

Fatma YILDIRMIŞ

Yrd. Doç. Dr. | Assist. Prof. Dr.
Gümüşhane Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Gümüşhane-Türkiye
Gümüşhane University, Faculty of Letter, Dep. of Turkish Language and Literature, Gümüşhane-Turkey
orcid.org/0000-0003-2913-5489
fatma.yildirmis@gumushane.edu.tr

Trabzon'da Kaybolan Bir Kültür Ögesi: Geleneksel Ahşap Beşik

Öz

Beşik, geleneksel yaşam içerisinde Türk kültüründe çok eski zamanlardan beri kullanılmaktadır. Beşik kullanımındaki asıl amaç, bebeğin uyumasını hızlandırmak, onu dış etkilerden korumak ve beşiğin sallanmasını sağlayarak bebeğin rahatlamasına yardımcı olmaktır. Beşik çeşitlerinde teknolojik gelişmelere, gelenek-görenek ve yaşam şartlarına göre farklılıklar görülmektedir. Türk toplumunda eskiden beri yaygın olarak ahşap beşik kullanılmaktadır. Özellikle kırsal kesimlerde bu beşiklerin tercih edilmesinin nedeni, kolay taşınabilir ve pratik olmasıdır. Fakat günümüzde gerek yaşam tarzlarının değişmiş olması gerek modern beşiklerin çıkmasıyla ahşap beşiklerin kullanımı yok denecek kadar azalmıştır. Makalenin konusunu oluşturan ahşap beşikler, Anadolu'nun birçok yerinde olduğu gibi Trabzon'da da yapılarak bir el sanatı hâline gelmiştir. Özellikle de ilin Köprübaşı ilçesi, ahşap el sanatlarının gelişmesine uygun bir coğrafyaya sahiptir. Köprübaşı'nda beşik, kemeçe, kaşık, sepet gibi el sanatları yapılmaya devam etmektedir. Makalede beşiğin tanımı ve tarihsel gelişimi hakkında bilgi verildikten sonra yörede beşiğin nasıl yapıldığı incelenmiş ve beşik ile ilgili derlenen sözlü kültür öğelerine yer verilmiştir. Geçmişle günümüz arasında kültürel bağın kurulmasında önemli bir faktör olan el sanatları içinde yer alan beşik, içinde yaşadığı gelenek ve taşıdığı sözlü kültürüyle araştırılmaya ve yaşatılmaya değerdir.

Anahtar Kelimeler: Trabzon, Köprübaşı, Beşik, El Sanatları, Sözlü Kültür Öğeleri.

A Missing Culture Element in Trabzon: Traditional Wooden Cradle

Abstract

The cradle has been used in Turkish culture from time immemorial. The main purpose of cradle is accelerating the baby's sleep, protecting him from external injuries, and helping his relief during sleeping by swinging it. The range of the cradles varies according to technological developments, traditions, customs, and life conditions. In Turkish society, wooden cradle has been used commonly for years. Especially, they are preferred in countryside because of being portable and practical. However; the usage of wooden cradles has decreased almost nonexistent due to changing both living conditions and modern cradles. The wooden cradles which are the subject of this study have become handicraft in Trabzon as in lots of places of Anatolia. Especially Köprübaşı distinct has a very suitable geography for developing of handicrafts. In Köprübaşı, handicrafts like cradle, kemanca, spoon, and basket have been still done. In this article, firstly some information is given about the description of cradle, historical developments, then making of cradle in the area is researched and lastly verbal culture elements about the cradle are included. The cradle, which has an important role in connecting both past and present like other handicrafts, is worth to be lived and researched with its traditions and verbal culture.

Keywords: Trabzon, Köprübaşı, Cradle, Handicraft, Verbal Culture Elements.

1. Beşiğin Tanımı ve Tarihsel Gelişimi

Beşik, küçük çocukların uyutulmaları esnasında kullanılan hafif, pratik ve basit araçlar olarak geleneksel ve modern biçimleriyle günümüzde de varlığını devam ettirmektedir (Başaran ve Yarmacı 2012: 99). Beşik eski çağlardan beri Türk kültüründe kullanılmaktadır. Türk beşikleri içinde şekil ve süs itibarıyla bir sanat ürünü olabilecek derecede güzel olanlar vardır. Bunlar özellikle ceviz, pelesenk, demirhindi, abanoz, servi gibi değerli sert ağaçlardan yapılır, oymalar ve nakışlarla süslenir. Ağaç üzerine kadife kaplanarak gümüş bezemelerle süslenmiş olanları ve som gümüşten yapılanları da vardır. Ağaç üzerine sedef, fildişi ve arusek kakmalı beşikler de yapılmıştır (Türk Ansiklopedisi 1974: 244). Beşik kelimesi, diğer Türk toplumlarında “beşik, besik, bişik, pejik, pezik, pizik, mejik” şeklinde karşılık bulur (Eren 1999: 48). Nitekim beşiklerle ilgili ritüeller bugün çeşitli Türk toplumlarında uygulanmaktadır. Buna Nogay Türklerindeki bir örnek gösterilebilir.

Kuzey Kafkasya’da yaşayan Nogay Türklerinde de bebeğin beşiğe ilk defa konması önemlidir. Buna Nogaylar “besik toy” (beşik düğünü) derler. Bunun için akraba ve komşu kadınlar toplanırlar. Bebeği ilk olarak beşiğe görmüş geçirmiş akıllı bir Nogay kadını koyar. Kadın kundaklanmış bebeği kucağına alıp yanındaki hanımlara “Oñma, solma?” (sağ mı, sol mu?) diye sorar. Yanındakilerin tersini söylemeleri gerekir. Böylelikle çocuğu cinden, şeytandan korumuş olurlar. Daha sonra başka bir kadın beşiğe kamçı ile vurur. Bu da yine aynı inançla yapılır. Kadın çocuğu kundaklayıp beşiğe koyduktan sonra “takpakşı” (atasözü söyleyen), birer beşik yırı söyleyerek çocuğu sallar. Kundaklanan çocuğun baş tarafına “kanşı” (makas), “bastarak” (tarak), “bekizat” (bıçak vb.) konur. Bunların çocuğu kötülüklerden koruyacağına inanılır. Anadolu’da yaşayan Nogay Türklerinde “beşik toy” âdeti unutulmuştur (Ergönenç Akbaba ve Benli 2011: 90-91).

Beşik ile ilgili farklı uygulamalar Osmanlı sultanlarının doğumundan sonraki süreçte de görülmektedir. Sultanların doğumlarından sonra düzenlenen birtakım merasimlerde Valide Sultan ile Sadrazamın tarafından beşik donatılır ve bir alay hazırlanarak gönderilir. Çocuk doğunca padişah validesinin hazırlatmış olduğu beşik, *sırmalı puşide* denilen örtüsü ve yorganıyla, merasim ve alay ile birlikte eski saraydan yeni saraya getirilir. Beşiğin başucuna Kur’an kesesi, pırlanta elmaslı maşallah veya benzeri şeyler yazılı nesnelere mutlaka konur (Akgündüz 2002: 612). Doğumdan beş gün

sonra ise sadrazamın beşik alayı merasimi düzenlenir. Bu alay Valide Sultan’inkinden daha şatafatlı ve daha kalabalık olur. Bu merasime devlet erkânının aileleri de davet edilir. Sadrazam, sultan doğar doğmaz bir beşik, bir yorgan ve bir de beşiğe örtü yaptırır, hepsi de inciler, elmaslar, tırtıllar ve zümrütlerle donanır (Eynallı 2014: 9).

Beşik, bebeğin uyuması için bir yatak olmasının dışında bazı Türk topluluklarında mitolojik bir nesne olarak görülmektedir. Örneğin ardıç ağacından yapılan beşiklerin, hem doğurganlığı arttırdığına hem de yeni doğan bebeği kötü ruhlardan, kötü güçlerden ve hastalıklardan koruduğuna inanılır (İsayev 2013: 434). Yine Elazığ’ın Harput ilçesinde bulunan Beşikli Baba Türbesi, mitolojide yer alan koruyucu iyelere bir örnektir. Beşikli Baba Türbesi’nin içinde olan bir beşiğin, kabirdeki kişinin çocuğuna ait olduğuna inanıldığından türbeye bu isim verilmiş ve türbe, çocuğu yaşamayanların veya hiç olmayanların ziyaret ettiği bir mekân hâline gelmiştir. Türbeye gelenler, türbeye beşik veya bebek bırakarak, çocuklarının olacağına veya ölmeyeceğine inanırlar. Yeni doğan ve hasta olan bebekler-çocuklar, türbede birkaç dakika bırakılır. Çocuk ağlarsa yaşayacağına, ağlamazsa öleceğine inanılır (Yıldız 2013: 885-886).

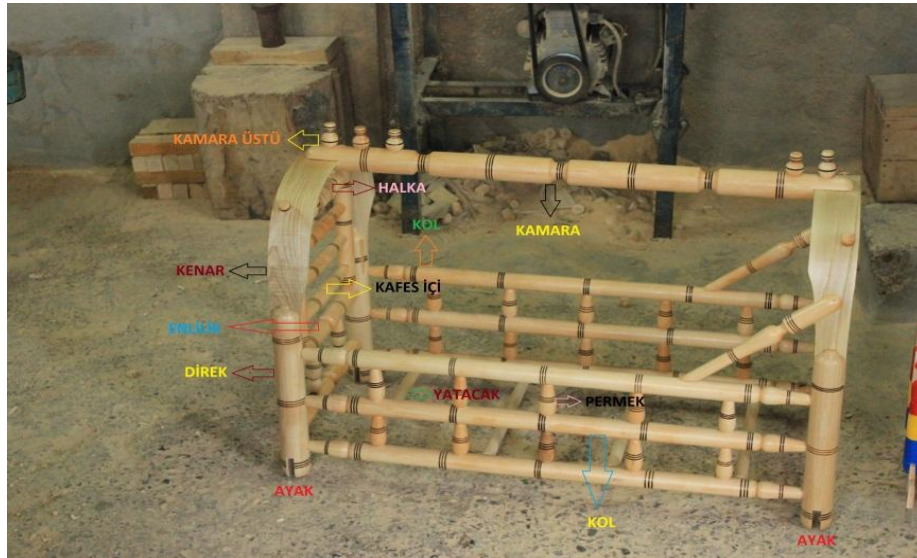
Türk beşikleri, genel olarak incelendiğinde şekil ve içerik bakımından Türk milletinin tekâmül merhalelerini göstermesi bakımından önemlidir. Beşiğin ağacının yapılış şekli ve içeriği, göçebe toplumun yerleşik hayata geçişine kadar olan sürede farklılık gösterir. Dolayısıyla beşik kullanımı göçebelikten yerleşik hayata geçişin de ifadesidir (Arseven 1950: 214).

Ahşabın ülkemizde hafif, kolay elde edilebilir, taşınabilir, işlenebilir bir yapıda olması kullanım alanlarını genişletmiştir. Gündelik hayatta kullanılan, ahşaptan yapılmış birçok aletin motiflerle süslenmiş ya da sade bir işçilikle oluşturulmuş örnekleri, ahşap işçiliğinin hayatın içinde canlı bir şekilde yaşadığını göstermektedir. Nitekim eski Türklerden kalma eserlerden elde edilen bilgilerde ahşabın gündelik hayattaki yerini gösteren deliller vardır. Makalenin konusu içinde yer alan Trabzon yöresi de ahşap işçiliği bakımından oldukça zengindir. Trabzon’un bitki örtüsü bakımından ormanlarla çevrili olması, yapı malzemesi olarak ahşabın kullanılmasını

sağlamıştır. Köy ve yayla mimarisinde ahşap, hâlâ vazgeçilmez ögedir. Ayrıca çeşitli ev ve mutfak eşyaları da ahşaptan üretilmektedir. Bunlar arasında şimşir ağacından kaşık, kepçe, ladin ve çamdan çeşitli mutfak eşyaları, süt hayvanları için yem kapları, yayık, yer sofraları, sofraya ayakları, ahşap tırmıklar, sepetler, sepet örgüsü iskemleler, beşikler sayılabilir. Makale bu ahşap ürünler arasından beşiği konu edinir. Beşik ilin Köprübaşı ilçesinde yapılmaktadır. İlçenin ormanlarla çevrili olmasının etkisiyle gelir kaynaklarından birisi de ahşap işleri ve ahşaptan yapılan el sanatlarıdır. İlçede beşik, kaşık, kemence, sepet yapımı hâlen devam etmektedir. Yapılan ürünler, sadece ilçenin değil Trabzon’un da ihtiyacını karşılamakta ve aynı zamanda yerli yabancı turistlere de pazarlanmaktadır.

Genel olarak Doğu Karadeniz beşikleri tamamen boyalıdır. Sarı – kırmızı ve mavi tonlarında olmak üzere iki türlü boyanır. Mavi rengin erkeği, kırmızı rengin kıızı simgelediği düşünüldüğünde bu geleneğin beşik renklerine yansıdığı düşünülebilir (Sümerkan 1982: 10). Bir beşikte şu parçalar bulunur: 4 direk, 6 kol, 1 kamara, 4 enlilik, 4 kafes direği, 8 kafes içi, 2 halka, 20 permek, 5 yatacak, 2 kemer, 2 ayak 5 kamara üstlüğü (Öksüz 2005: 31).

Fotoğraf 1: Beşiğin Bölümleri

Ürünün Yöresel Adı:	Beşik
Ürünün Boyu:	90 cm (Büyük) / 35 cm (Küçük)
Ürünün Genişliği:	45 cm (Büyük) / 18 cm (Küçük)
Ürünün Yüksekliği:	70 cm (Büyük) / 35 cm (Küçük)
Ürünün Malzemesi:	Kızılağaçtan yapılır. Sadece kuşakları kestaneden yapılır.
Ürünün renkleri:	Kırmızı-Sarı-Mavi gibi karışık renkli ya da vernikli
Ürünün Kullanım Amacı:	Büyükleri kız ve erkek çocukları uyutmak için kullanılır. Küçükleri genellikle kız çocuklar tarafından oyuncak olarak ve evlerde süs olarak kullanılır.
Beşik Yapımında Kullanılan Aletler:	Düz arda. Oluklu arda, torna, planya, hızar, tepsi ve matkap
Yapılışı:	Hızarda 3X3, 4X4, 2.5X2.5, 5X5 boyutlarında biçilen ağaçlar 10 gün kadar kurutulur. Tornada işlendikten sonra boyanır. Boyandıktan sonra birleştirilir. Genellikle çivisiz yapılır. Kuşak kısmı tahta veya metal çivi ile tutturulabilir.

Beşiğin ham maddesi kızılağaç, gürgen ve kiraz ağacıdır. Bu ağaçlar burada yetişiyor. Eskiden el tezgâhlarında şimdi tornalarda yapıyoruz. Oyuncak beşikleri 20 cm, çocukların beşiklerini 90 cm yapıyoruz (K1). Bir beşiği yaparken ağaçlardan beşe beş, dörde dört kesiyoruz, kurutuyoruz. Montajlıyoruz, vernikliyoruz, boyuyoruz. Eskiden sakız boya dediğimiz sonra yün boyalardan ve çam sakızlarından kullanırdık. Renk renk olurdu, şimdi o boyaları bulamazsınız. Yün boyaları toz olurdu. Toz boyalarla çam sakızını karışımından olur. Sakız kaynatıp eritilir, üzerine toz boya dökülür, karıştırılır, beşikler boyanır. Beşiğin kıvrımlı kısımları ağacı kaynatarak

yumuşatılır, istediğin şekil verilir. Ağaç kurduğunda öyle kalır (K2). Usta, çam sakızına toz boya karıştırarak beşikleri boyadıklarını ifade ediyor (Öksüz 2005: 32).

Fotoğraf 2: Beşiğin Önden Görünümü

Fotoğraf 3: Beşiğin Yandan Görünümü

Türk kültürünün önemli bir parçası olan geleneksel ahşap beşikler, modern beşikler karşısında tutunamayıp maddi kültür ögesi olarak müzelerdeki yerini almaya hazırlanmaktadır. Zira bir zamanlar bebeklerin yatağı, uyuma yeri iken şimdi eski işlevini yitirmiştir. Nitekim üreticiler ancak sipariş üzerine beşik yaptıklarını ifade etmektedir. Farklı renk ve şekillerdeki süslü modern beşikler, daha göz alıcı olduğundan insanlar tercihlerini o yönde yapmaktadır. Ayrıca üreticiler, yörede geleneksel boyalı beşiklerin kalmadığını, beşikleri, müşterilerin isteklerine uygun olarak yapıldığını belirtmektedirler.

Fotoğraf 4: Beşik Örnekleri

Günümüzde bu sanatı devam ettiren ustalar turistik olarak yapılan süs eşyasına yönelmişlerdir. Küçük ebatlarda yapılan ahşap beşikler hediye ya da turistik amaçlı olarak kullanılmaya başlamıştır. Ayrıca bu küçük beşikler çocukların oyuncak

malzemesi hâline gelmiştir. Bu nedenle üreticiler, bu şekilde yaptığı küçük beşikleri oyuncak mağazalarına pazarlamaktadır.

Fotoğraf 5: Küçük Beşikler

Yörede, maddi kültür olarak ahşap beşik kullanımını azalmasına rağmen sözlü kültür ürünlerinde etkin bir şekilde yaşadığı tespit edilmiştir. Halk yaşayışının ve düşüncesinin dile yansımaları sonucu beşik pek çok sözlü kültür ürününde kendine yer bulmuştur. Beşiğin mânilerde, şiirlerde, atasözü ve deyimlerde, bilmecelerde, beddualarda, ağıtlarda yer alması halkın canlı hafızasında yaşadığı anlamına gelmektedir. Tespit edilen bu ürünler aşağıdaki şekliyle örneklendirilebilir.

2. Beşik ile İlgili Sözlü Kültür Ürünleri

2. 1. Mâniler

Ahır altında hurma
Parla ey gelin parla
Ne küçük kocan vardur
Koy *beşuğ*e da salla (Ciravoğlu 2009: 97).

Akşam oldi güzelim
Işuk yakalım ışuk
Etdum sağa beddua
Donatmiyasun *beşuk* (Çelik 2005: 409).

Aşam oldu güzelim
Yaksene ışığı
Allah alsın elinden
Gınalı *beşiğini* (Karaca 2000: 371).

Büyük yaptım evimi
Dakmadım eşliğini
Allah’ım al elinden
Gınalı *beşiğini* (Çelik 2005: 368).

Çıktım gürgene baktım
Dibi görünmez dibi
Nasıl severdim oni
Beşikteki bebek gibi (Çelik 2005: 346).

2.2. Şiirler

Beşik

Çocuklarımız *beşik* kertmesi olsun
Sallanıyor *beşik*
Toprak yoğuran yürekten
Yün eğiren elden hız alarak
Bir acıya bir sevince yaslanarak
Deniz çağrısıyla büyüyor çocuk

Duvarları fındık işleme
Güneş yeşilinde odaları
Çalkalanan gök mavisinde
Küçücük düşlerine sarınarak
Gece ezgisiyle uyuyor çocuk

Hiç yaşanmamış sevi nerde
Sormadım bilmiyorum
O beni tanımıyor ben onu
Taşdığımız eski bir *beşikte*
Uyuyan iki bıçak izi

Törem gelip alınımıza yansıyan
Acılar emziren sevda
Seni ben büyütmedim
Hüznü mayalayan bir *beşikte*
Büyüdün kendiliğinden

Sallanmıyor *beşik*
Derin bir gök çizgisinde
Gün doğuruyor kendini yeniden
Siliniyor eski bir *beşikte*
Gizemlenen iki bıçak izi
Çocuklarımız *beşik* kertmesi olmasın (Mustafa 1982: 3).

Beşik

Sallanıyor *beşik*
Toprak yoğuran yürekten
Yün eğiren elden hız alarak
Bir acıya bir sevince yaslanıp
Kemençe ezgisiyle büyüyor çocuk

Duvarları fındık işleme
Güneş yeşilinde odaları
Çalkalanan gök mavisinde
Küçücük düşlerine sarımp
Deniz sesiyle uyuyor çocuk

Hiç yaşanmamış sevda nerede
Sormadım bilmiyorum
O beni tanımıyor ben onu
Taşdığımız eski bir *beşikte*
Gizlenen iki bıçak izi

Törem gelip alınımıza yansıyan
Acılar emziren sevda
Biz seni büyütmedik
Hüzünler mayalayan bir *beşikte*
Büyüdün kendiliğinden

Sallanmıyor *beşik*
Derin bir gök çizgisinde
Gün doğuruyor kendini yeniden
Siliniyor eski *beşiklerde*
Uyuyan bıçak izleri (Mustafa 2009: 125).

2. 3. Ağıtlar

Beşiklerim bebelerim oğul
Nenni nenni gülüme
Çare yoktur ölüme yavrum
Acaba derdi miyum
Acaba eve geldi Mehmet Ali
Mehmet Ali Mehmet Ali
Dünyanın nazlı yârî
Ağaçların deste gülü
Sandukların ince bağı Mehmet Ali (Çelik 1994: 20).
Anan buralarda oldu deli oğul
Boş *beşiğün* besbelli oğul
Baban seni bana beni sana bıraktı gitti oğul
Hepisi de bana el etti oğul (Çelik 1994: 20).

2. 4. Atasözleri ve Deyimler

Peşukte giren teneşurde çıkar. (Durgun 2005: 533).

2. 5. Beddualar

Beşik donatmayasın (Duman, 2011: 441).

Aldadın beni yârim
Aldamalan kalasın
Gittüğün yerlerde
Beşuk donatmayasın (Duman 2011: 443).

Beşuğun başında
Oturdu ağlayasın
Yeşil yoncalar gibi
Açılmadan solasın (Duman 2011: 444).

Akşam oldi Eminem
İşuk yakalım işuk
Beddua ettim seni
Donatmayasın *beşuk* (Duman 2011: 444).

Akşam oldi Eminem
Yaksana işiğuni
Allah alsın elinden
Boyali *beşuğuni* (Duman 2011: 444).

Kocadun dura dura
Bobağun ocağında
Allah alsın canını
Kundağun kucaunda (Duman 2011: 444).

2. 6. Bilmeceler

Ha gider, bu gider, bir garış yol gider. (*Beşik*) (Başgöz 1993a: 94).

Takur tukur takanı
İçinde var bakanı
İki tulum azığı
K... indadır kazığı (*Beşik*) (Başgöz 1993b: 633).

Taka taka taka o
Var içinde baka o
Demirden kazığı var
Var g...ünde kazığı (*Beşik*) (Başgöz 1993b: 633).

Taka taka takav
İçinde var pekav
İki tulum azığı
G...ünde var kazığı (*Beşik*, çocuk, meme, lazımlık) (Başgöz 1993b: 633).

Tıkır tıkır tıklağıcın
İçinde var patlağıcın (*Beşik*) (Başgöz 1993b: 633).

Takur tukur takatı
İçindedir bakatı
İki tulum azığı
Arkasında kaşığı (*Beşik*) (Başgöz 1993b: 633).

Takır takır takraba
İçinde var akraba (*Beşik*) (Başgöz 1993b: 633).

Taka taka takanica
İçinde var bakanica (*Beşik*) (Duman 2011: 436).

Takır takır takarı
İçindedir bakarı
Ağzındadır azığı
Altındadır kazığı (*Beşik*, çocuk, emzik ve sübek) (Ciravoğlu 2009: 79).

2. 7. İnanmalar

“Boş *beşik* sallanırsa çocuğun karnı ağrır.” (Trabzon İl Yıllığı 2006: 82).

Boş *beşiğin* sallanması, babanın ölümüne sebep olur. (Durgun 2005: 525).

3. Sonuç

Beşik, Türk kültürünün önemli bir parçasıdır. Geleneksel ahşap beşik, özellikle de göçebe kültürün bir gereği olarak Türk toplumunda yüzyıllarca kullanılmıştır. Bunun nedeni kolay taşınabilir ve pratik olmasıdır. Trabzon’un coğrafi yapısı düşünüldüğünde kolay taşınması geleneksel ahşap beşiği cazip hâle getirmektedir. Nitekim kadınlar, bebeklerini beşiğe yerleştirip beşiği de sırtına almak suretiyle tarlalara giderlerdi. Fakat günümüzde gerek yaşam tarzlarının değişmiş olması gerek modern beşiklerin

çıkmasıyla geleneksel ahşap beşiklerin kullanımı yok denecek kadar azalmıştır. Bu nedenle üreticiler geleneksel ahşap beşikleri ancak sipariş üzerine yaptıklarını ifade etmektedir. Ayrıca üreticiler yörede geleneksel boyalı beşiklerin kalmadığını ve sipariş edilenlerin de müşterilerin isteklerine uygun olarak yapıldığını belirtmişlerdir.

Günümüzde bu sanatı devam ettiren ustalar turistik olarak yapılan süs eşyasına yönelmişlerdir. Küçük ebatlarda yapılan ahşap beşiklerin hediyeelik ya da turistik amaçlı olarak kullanılmaya başlaması bu sanatı icra eden ustalar için umut kaynağı olmuştur. Fakat birçok ahşap ürün ustası geçinemediklerinden başka mesleklere yönelmişlerdir. Bu durum Trabzon el sanatçılığı açısından üzücü bir durumdur.

Her ne kadar maddi kültür olarak geleneksel ahşap beşik kullanımı azalmışsa da beşiğin sözlü kültür ürünlerinde canlı bir şekilde yaşadığı tespit edilmiştir. Beşiğin mânilerde, şiirlerde, atasözü ve deyimlerde, bilmeceelerde, beddualarda, ağıtlarda yer alması halkın canlı hafızasında yaşadığı anlamına gelmektedir. Fakat kültür, her yönüyle bir bütündür. Bir sacayağının kırılması veya eksik olması diğer birimlerini de etkiler. Bu nedenle etkileşime ve değişime açık olan kültür geçmişten geleceğe bir bütün olarak taşınmalıdır.

KAYNAKÇA

AKGÜNDÜZ, Ahmed (2002). “Bir Aile ve Hizmet Müessesesi Olarak Osmanlı'da Harem”, *Türkler*, Cilt 10: 572-633 Ankara: Yeni Türkiye Yayınları.

ARSEVEN, Celal Esad (1950). *Sanat Ansiklopedisi*, Cilt 3, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

BAŞARAN, Fatma Nur ve Hanife YARMACI (2012). “Ağrı-Doğubayazıt Yöresi Dokuma Beşik Örnekleri”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Hakemli Dergisi* (9): 97-108.

BAŞGÖZ, İlhan (1993a). *Türk Bilmeceleri 1*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

BAŞGÖZ, İlhan (1993b). *Türk Bilmeceleri 2*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

CİRAVOĞLU, Tefik Vural (2009). *Trabzon Folkloru*, İstanbul: Türkmenler Mat.

ÇELİK, Ali (1994). “Trabzon Yöresi Ağıtları”, *Milli Folklor*, 3(23): 18-24.

ÇELİK, Ali (2005). *Mânilerimiz ve Trabzon Mânileri*, 1. Baskı, Ankara: Akçağ Yayınları.

DUMAN, Mustafa (2011). *Trabzon Halk Kültürü*, 1. Baskı, İstanbul: Heyamola Yayınları.

DURGUN, Hasan Hüsnü (Ed.) (2005) *Geçmişten Geleceğe Çaykara Dernekpazarı*, İstanbul: Seçil Ofset.

EREN, Hasan (1999). *Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü*, Ankara: Bizim Büro Basımevi.

ERGÖNENÇ AKBABA, Dilek ve Hasan BENLİ (2011). “Anadolu’da ve Kuzey Kafkasya’da Yaşayan Nogay Türklerinde Doğum Sonrası İnançlar”, *Gazi Türkiyat Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, (9): 87-100.

EYNALLI, Ebru (2014). “Vakıfsever Bir Hanım Sultan: Mihrimah”, *Vakıf Restorasyon Yıllığı*, (9): 7-22.

İSAYEV, Y. N. (2013). “Çuvaşçada ve Bazı Türk Şivelerinde “Ardıç” Kelimesinin Mitolojik Anlamı ve Etimolojisi”, Çev. Bülent Bayram, *Türk Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, (2): 432-435.

KARACA, Sabahattin (2000). *Her Yönüyle Düünden Bugüne Ağasar-Şalpazarı*, 1. Baskı, İstanbul: Göksu Grafik.

MUSTAFA, Ali (1982). “Beşik”, *Kıyı Dergisi*, (10): 3-8.

MUSTAFA, Ali (2009) “Beşik”, *Bir Şiirdir Trabzon Osmanlı’dan Günümüze Trabzon Şiir Antolojisi*, ed. Mehmet Akif Bal, 1. Baskı içinde (125), Ankara: Cantekin Mat.

ÖKSÜZ, Selami (2005). “Güneşli’nin Son Beşikçileri”, *Tekne Kültür-Sanat Dergisi*, 3: 30-33.

SÜMERKAN, M. Reşat (1982). “Doğu Karadeniz Köylerinde Renk Beğenisi”, *Kıyı Dergisi*, 15: 10-13.

Trabzon İl Yıllığı (2006). Trabzon: İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.

Türk Ansiklopedisi (1974). Cilt 21, Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

YILDIZ, M. Cengiz (2013). “Harput’taki Ziyaret Yerleri Etrafında Oluşan Ritüellere Din Sosyolojisi Açısından Bakış”, *Fırat Üniversitesi Harput Uygulama ve Araştırma Merkezi Geçmişten Geleceğe Harput Sempozyumu*, ss. 879-892, Elazığ.

Kaynak Kişiler

K 1: İsmail Avcı, Köprübaşı 1961, Lise Mezunu, Esnaf. (Görüşme: 06. 06. 2012).

K 2: Hasan Çin, Sürmene 1972, Ortaokul Mezunu, Esnaf. (Görüşme: 06. 06. 2012).